

Praymer

SIM Card Registration kag iban pang padihut sang malaparan nga pagpaniktik

Disyembre 10, 2022
Edisyong Hiligaynon

Pangbukas

Ginpirmahan ni Ferdinand Marcos Jr ang layi sa SIM Card Registration sadtong Oktubre 2022. Ini ang una nga layi ni Marcos kag pamatuod sang paghatag niya sang prayoridad nga pabaskugon ang makinarya sang reaksyunaryong estado para sa malaparan nga pagpanilag sa pumuluyo (*state mass surveillance*). Ginapanas sang layi nga ini ang mga proteksyon sa pribasiya kag anonimidad sa telekomunikasyon kag ginapahina ang kinamatarung sang pumuluyo sa luwas nga pakig-angtanay. Ginabutang sa peligro sini ang basehan nga mga kinamatarung sa hilway nga pagpamensar, paghimo sang opinyon kag pagpabutyag sang mga balatyagon, subong man ang hilway nga pamamahayag kag hilway nga asosasyon.

Sa umpisa pa lang, kontra ang mga tagapangapin sa tawhanong kinamatarung, *digital rights*, mamahayag kag mga progresibo sa pwersahan nga pagparehistro sang SIM card. Nahibal-an nila nga pagagamiton lamang ini para mas pakitiron ang daan na nga makitid nga demokratikong espasyo. Mangin kabahin ini sang arsenal sa paniktik kag pagpanilag sang estado para makahason nga tapnaon ang mga indibidwal, organisasyon kag kahublagang masa nga nagahimakas para sa ila mga kinamatarung kag kaayuhan kag aktibong nakipagbato para bag-uhon ang subong nga sistema. Dugang diri, dalayon sini nga igadingot sa daku nga bahin sang populasyon ang serbisyo nga telekomunikasyon, labi na sa masang anakbalhas nga daan na nga nabudlayan, kon may ara gid man nga akses, sa serbisyo nga ini.

Sa sini, malahalon para sa pumuluyong Pilipino, labi na ang masang anakbalhas, nga batuan indi lang ang pwersahan nga pagparehistro sang mga SIM card, kundi pati ang iban pang atake sang estado sa pribasiya kag anonimidad. Kinahanglan ibuyagyag ang mga tikang nga ini bilang kabahin sang pagpundar sang isa ka estado nga paniktik o *surveillance state*. Ang pagbato nga ini kasugpon sa pagbato para sa mga demokratikong kinamatarung nga subong pa lang pilit na nga ginapanas sang estado. Madamo nga kahigayunan ang kinamatarung sa pribasiya kag anonimidad na lang ang nabilin nga proteksyon sang pumuluyo batuk sa makahas nga sabat sang reaksyon.

I. Ano ang SIM Card Registration kag ano ang epekto sini sa mga kinamatarung sang pumuluyo?

Nangin layi ang SIM Card Registration Act o Republic Act 11934 sadtong Oktubre 10, 2022 sang pirmahan ini ni Ferdinand Marcos Jr. Ipatuman ang layi umpisa sa Disyembre 27, 2022. Sa epektibidad sini, pagaooblighon nga ipakita ang ID o iban pang dokumento sang pakakilala para makabakal sang SIM card. Ang mga SIM card naman nga ginagamit na kinahanglan nga iparehistro sa sulod sang 180 adlaw. Sa pagparehistro, ginakinahanglan nga maghatag sang personal nga impormasyon pareho sang ngalan, kumpleto nga adres, seks kag petsa sang pagkabun-ag. Obligado man nga magpakita sang balido nga ID nga may retrato. Sa esensya, igakabit sa SIM card ang identidad kag kabuhi sang nagagamit sini.

Ang tanan nga impormasyon nga ini pagauyatan sang mga kumpanya sa telekomunikasyon kag igasumiter sa National Telecommunications Commission (NTC), upod na ang mga ngalan kag iban pang detalye sang tanan nga otorisado nga nagabaligya kag ahente sang SIM card kada kwarto sang tuig.

Ang sin-o man nga magalapas sa mga rekitos nga ini may nagakaigo nga penalidad. Mahimo nga pagamultahan sang ₱100,000 tubtob ₱4 milyon kag ikulong sang halin anum ka bulan tubtob duha ka tuig.

Indi sabat sa *cybercrime*

Para ipabaton ang layi kag itago ang tunay nga tuyosini, ginapagwa nga ang tuyosini amo nga punggan ang mga kriminal sa likod sang mga *text scam*, *phishing* kag pagpangawat sang identidad kag iban pang mga *cybercrime*.

Ang matuod, napamatud-an nga indi epektibo ang pagparehistro sang SIM card para tapnaon ang mga *cybercrime*. Sa isa ka pagtuon sang

Global System for Mobile Communications sadtong Abril 21, 2021, nahibal-an nga wala sang nakita nga bentaha batuk sa *cybercrime* ang layi sa 157 pungsod nga nagpatuman diri. Ang Global System for Mobile Communications isa ka organisasyon sang 750 *mobile operators* sa kalibutan.

Sa Mexico, ginabasura ang pareho nga layi pagkatapos lang sang tatlo ka tuig bangud wala ini sang gindulot nga signipikanteng epekto sa pagpugong, imbestigasyon kag pagsilut sa mga krimen nga may angut sa *cybercommunications*. Sa Pakistan, labi lang nga ginpabaskog sang pareho nga layi ang “black market” o iligal nga baligyaanay sang mga rehistrado nga SIM card kag pagdamo sang kaso sang pagpangawat sang identidad.

Sa Indonesia, nabalita sadtong Septyembre lang nga wala napunggan ang mga krimen, kundi nangin makagalanyat nga target ang ginahalungan nga impormasyon nga nakalap sa ila SIM card registration. Nakompromiso ang detalye sang 1.3 bilyong SIM card. Wala man ini napasar sa Canada, Czech Republic, Ireland kag The Netherlands bangud sa seryoso nga halambalanon angut sa pribasiya sang pumuluyo.

Sa Pilipinas, kabaliskaran nga ginagamit sang estado ang rason nga “pagbato sa *cybercrime*” nga sa kamatuoran lakip sa mismo mga pwersa sini ang nagahimo sang mga krimen sa *cyberspace*. Sadtong 2021, ginreport sang Qurium Media kag ginkumpirma sang CERT-PH nga imbolbado ang Armed Forces of the Philippines kag Department of Science and Technology sa mga atake nga DDoS sa mga website sang alternatibong midya. Paliwat-liwat nga ginaatake sang mga ini ang website sang PKP, kag lakip ang mga website sang tradisyunal nga midya.

Subong man, ang pinakamakahas nga “troll” sa *social media* nga nagapadihut sang mga pagpamahug kag pagpangbastos amo ang ginapondohan sang gubyerno. Pinakamabaskog nga tagapalapta sang disimpormasyon, misimpormasyon, pagpang-terror-tag kag pag-red-tag ang AFP kag PNP, katuwang ang NTF-Elcac kag mga bayaran sini.

Mas malala pa, direkta nga ginapahug sang pulis kag AFP ang mga aktibista kag progresibo paagi sa teks gamit ang iligal nga natipon sini

nga mga numero sa selpon. Sang nagligad nga eleksyon, gingamit sang nagdaug nga kampo ang mga numero nga ini para magpalapta sang kabutigan batuk sa oposisyon.

Sa baylo nga hugton ang mga layi kag pagsulundan para hatagan-proteksyon ang kinamarung sa pribasiya kag anonimidad sang mga tawo, bilang pagpangapin sa *cybercrime*, labi pa ini nga ginabungkag sang estado sa tuyo nga pabaskugon ang kapasidad sini sa malaparan nga pagpanilag sa pumuluyo.

Diskriminasyon kag pabudlay sa masang anakbalhas

Minilyon nga Pilipino ang madulaan sang akses sa madali kag madasig nga komunikasyon kon ipatuman ang pwersahan nga pagparehistro sang SIM card. Sadtong 2018, ginatantya nga ara sa 71 milyong *subscriber* sang Globe kag 58 milyong *subscriber* Smart *prepaid user* o nagagamit sang mga SIM card nga indi rehistrado. Daku nga mayorya sila sa kabilugan nga *subscriber* sang Globe nga 74 milyon kag sang Smart nga 60 milyon. Sa tion nga i-deactivate ang mga di rehistrado nila nga SIM, indi mangin madali sa ila nga ipa-reactivate ang serbisyo. Luwas sa perwisyo kag dugang gasto, kumplikado ang proseso sang pagparehistro.

Pabudlayan man sini ang pagbakal sang bag-o nga SIM, bangud luwas sa kumplikado nga pagparehistro, kinahanglan nga magpresentar sang balido nga ID ang mga magabakal. Mangin limitado ang lokasyon kon sa diin mabakal ang mga SIM card. Kon subong mabudlay na nga magpangita sang SIM sa kaumhan, labi pa kon istriktuhan sang estado ang mga otorisado nga ahente kag tindahan nga masami nakapwesto sa mga sentrong banwa kon sa diin may bastante nga pasilidad para sa beripikasyon sang mga igasumiter nga identipikasyon.

Sa pagtuon sa inagihan sa Africa, napamatud-an nga ginpasingki sang SIM card registration ang diskriminasyon kag “pagdingot” sa daku nga bahin sang populasyon nga kulang ang pondo kag malayo sa mga sentrong syudad para makaparehistro. Ginreport sang Privacy International, isa ka grupo nga nagatum-ok sa kinamarung sa pribasiya, isa ka milyong pumuluyo sa South Africa ang nautdan sang komunikasyon bangud nabudlayan sila nga irehistro ang ginagamit na

nila nga *prepaid* SIM. Sa Zimbabwe, naglab-ot sa 2 milyon kag sa Kenya, 1.2 milyon, ang nadulaan sang akses sa serbisyon telekomunikasyon, kag katuwang sini nga angtanay kag impormasyon.

Lapas sa mga kinamatarung

Lapas sa kinamatarung sa pribadong komunikasyon ang reksito nga pagbulgar sang mga personal nga detalye sa estado kag mga pribadong entidad. Mangin mas madali pa para sa estado kag mga daku nga pribadong korporasyon nga kuhaon, tipunon kag gamiton ang personal nga detalye sang tanan nga nagagamit sang internet kag selpon. Lakip diri ang mga mensahe sa *text* kag *social media*, lakip na ang lokasyon gamit ang *geo-tagging*, kag iban pang impormasyon nga nabutang sa selpon. Ang amo nga impormasyon ginagamit sa *profiling* lunsay para sa pagtarget sang pagpamigos kag mga komersyal nga anunsyo.

Sa pagkakas sang anonimidad sa telekomunikasyon mapunggan ang pumuluyo nga magpahayag sang balatyagon o opinyon nga lain o kritikal sa estado o mga may gahum. Mas delikado ini sa mga lugar kag sitwasyon nga ginaharian sang mga pulis kag militar.

Paluntaron sang SIM card *cybercrime* ang kultura sang kahadlok kag paghipos. Pagapadalion sini ang paglarga sang korapsyon sa gubyerno, krimen sang mga pulis kag militar, paglapas sa tawhanong kinamatarung kag internasyunal nga makatawong layi, pagpang-abuso sa kumpanya, pagpangguba sa kapalibutan kag iban pang sayup nga buluhaton kag krimen sang mga abusado nga may gahum. Ini bangud mangibabaw ang pagduha-duha sang mga tawo nga magreport sang kalainan, lakip ang mga biktima sang pag-abuso, nga nahibal-an nila nga mahimo sila nga matultulan nga ginalinan sang impormasyon kag sa sini pwede nga balusan.

II. Ano ang kinamatarung sa pribasiya kag ngaa dapat pangapinan ini?

Ang pribasiya isa ka kinamatarung sang tawo nga nahanungod sa kinamatarung sang isa ka indibidwal o grupo nga pilion kon kay sin-o lang ipabutyag o isugid ang ila personal kag pang-indibidwal nga impormasyon. Malahalon ini sa pag-amlig sa dignidad sang tawo kag nagaserbi nga pundasyon sang iban pang mga kinamatarung.

Sa Universal Declaration of Human Rights, nakapaidalom ang kinamatarung sa pribasiya sa Artikulo 12 nga nagasiling:

“Wala sang sin-o man ang mahimo ipaidalom sa arbitraryo nga pagpasilabot sa iya pribasiya, pamilya, puluy-an o pakighinun-anon, o bisan pag-atake sa iya dungog kag reputasyon. Ang tanan may kinamatarung nga mapangapinan sang layi batuk sa amo nga pagpasilabot o atake.”

Amo man sa esensya ang nakasaad sa Artikulo I sang International Covenant on Civil and Political Rights sang 1966.

Sakup sang kinamatarung sa pribasiya ang pag-amlig sa personal nga mga datos nahanungod sa istatus sang ikaayong lawas, pinansya, seks, ligal nga kahimtangan, panindugan pangpolitika kag iban pa. Ginaamligan sini ang mga indibidwal batuk sa diskriminasyon, posibilidad sang mga *hate crime* kag pangpolitika nga pagpang-ipit.

Isa ka patag sang pagbato ang pag-amlig sa *online privacy* o pribasiya sa internet kag ila mga datos nga ginabutang diri (halimbawa sini ang mga *post*, laragway kag bidyo sa Facebook kag Twitter, kag aktibidad sa pag-search sa Google). Malapad man nga patag ang pagbato sa sarbeylans kag pagtipon sang datos sang mga daku nga kumpanya sa internet sa mga nagagamit sa ila serbisyo. Sa subong, ginasulong sang mga aktibista para sa *digital rights* ang paglimita sa gahum sang mga kumpanya nga ini nga magtipon sang amo nga datos, kag kinamatarung sang mga indibidwal nga amligan ang ila pribasiya kag “makalimtan” o ipapanas, kon ila gustuhon, ang tanan nga impormasyon babin sa ila.

Nakasandig sa pribasiya ang basehan nga mga kinamatarung sang pumuluyo pareho sang hilway nga pagpamensar, pagpati, pagpahayag o pamamahayag. Labing malahalon nga naduso nila ang mga kinamatarung nga ini sa panahon nga nagaalagwa ang kultura sang wala ginakahadlukan (*culture of impunity*). Krusyal ang pag-amlig sa pribasiya kag anonimidad sa panahon nga ang simple nga komento batuk sa nagapungko nga nagaharing guban mahimo nga gamiton ang rason sang paglagas sang estado.

May ara tipo sang pribasiya nga luyag lang magtago sang pagkakilala pero indi sang ila aksyon. Ginatawag ini nga anonimidad. May duna nga kinamatarung ang sin-o man sa anonimidad katulad sang kinamatarung sa pribasiya. Indi pwede nga piliton sang sin-o man nga ipahibalo ang pagkakilala sang indibidwal o grupo nga nagtuga sang aksyon kon indi nila gusto.

Krusyal ang anonimidad labi na sa mga mapiguson nga katilingban pareho sa Pilipinas bangud ini lang halos ang nagahatag-proteksyon sa mga *whistleblower* o mga tawo nga nagabuyagyag sang mga sikreto sang mga gubyerno kag mga ahensya sini, subong man sang higante

nga mga kumpanya, nga nakapanghalit sa publiko. Aplikable ini sa bisan sin-o nga ginhalinan sang balita o panindugan nga handa magbuyagyag sang kamatuoran pero indi handa nga magpakilala sa publiko. Protektado man sang anonimidad ang angtanay nila sa mga mamahayag, tagapangapin sang tawhanong kinamatarung, kag mga ara sa oposisyon.

Luwas diri, may mga komunikasyon nga ginatawag nga “privileged communications” o pakighinun-anon lang sang duha ka bahin. Lakip diri ang “protektado nga angtanay” katulad sang pagpakhinun-anon o sugilanon sa tunga sang isa ka abugado kag iya kliyente, subong man ang komunikasyon sa tunga sang isa ka duktor o mamumugon sa ikaayong lawas kag iya pasyente.

III. Iban nga mga layi sa paniktik kag pagpanilag nga nagalapas sa kinamatarung sa pribasiya

Antes pa ang SIM Registration Act, ginapatuman na sang estado ang nagkalainlain nga polisiya kag layi nga may katuyuan sa lapnagon nga pagpaniktik kag pagpanilag batuk sa pumuluyo.

A. National ID System

Pareho sang SIM Card Registration, ang National ID System pilit nga pagparehistro sang tanan nga Pilipino sa makinarya sang estado. Ginhimo nga layi ini sadtong Agosto 6, 2018, nga ang kuno tuyos nga isahon ang tanan nga mga ID o *identification card* nga pagagamiton sang kada indibidwal. Igarekord sang amo nga sistema kon sa diin, paano kag san-o gingamit ang ID, lunsay sa mga transaksyon pampubliko kag pribado. Mangin isa ini ka *tracker* para tultulon kag panilagan ang tagsa ka aktibidad sang isa ka indibidwal sa tanan nga panahon. Makalap sang sistema sang madamo nga impormasyon nga personal, sensitibo kag *behavioral* (datos nahanungod sa ugali o gawi)

sang mga tawo.

B. Cybercrime Prevention Act

Ginhimo nga layi ang Cybercrime Prevention Act sang Septyembre 2012. Gintago sa likod sang ngalan sini ang hayagan nga paglapas sa kinamatarung sa pribasiya kag lakip sa kahilwayan sa pamamahayag. Isa ini ka notoryus nga layi nga nagakriminalisa sa *cyberlibel* kag iban pang krimen sa internet.

Isa sa pinakadelikado nga probisyon sini ang paghatag sang gahum sa estado sa pagkolekta kag pagtago sang tubtob anum ka bulan nga mga *text*, tawag, kag iban pang datos sang mga nagagamit sang serbisyo pangtelekomunikasyon (pareho sa *cellphone*). Mahimo ini maakses kag mabusisi sang mga ahensya sang gubyerno paagi sa mandu sang korte.

Ginhatagan man sini sang kahilwayan ang estado nga magkumpiska kag mag-eksamen sang datos sa kompyuter kag magtigayon sang *real-time* nga koleksyon sang *data traffic* para sa imbestigasyon. Ginmanduan man sini ang mga kumpanya sa internet nga magtipon sang anum ka bulan nga datos sa internet *traffic* kag isa ka tuig nga kaundan sang paggamit sang mga *subscriber* sini.

C. Anti-Terrorism Law

Ang mala-sapat nga layi nga Anti-Terrorism Law, nga ginhimo nga layi sadtong Hulyo 2020, may ara nga partikular nga probisyon (Section 16) nga nagapatungod kag nagapahanugot sa pagpaniktik sa pumuluyo. Sa pagpasugot sang Court of Appeals, mahimo nga mag-wiretap, maniktik, mag-abang, o magrekord sang pribadong komunikasyon sang isa ka ginabansagan nga terorista o ginkasuhan sang terorismo. Mahimo man nga piliton ang mga kumpanya sa telekomunikasyon kag internet nga magbuyagyag sang impormasyon kag pagkakilala kag ila mga rekord.

D. Data Privacy Act

Sadtong 2012, ginpasar nga layi sang gubyerno ang Data Privacy Act para kuno “protektahan ang fundamental nga tawhanong kinamatarung sa pribasiya.” Ugaling, wala ini sang ngipon kag nagapabilin nga wala sang pulos halin nga ginpagwa ang IRR sini sadtong Septyembre 9, 2016. Tubtob subong, wala sang kasiguruhan kon ano ang ikasarang sini nga amligan ang kinamatarung sa pribasiya sang pumuluyo.

Sa pihak sang pagluntad sini, natabo ang mga malala nga kaso kon sa diin wala naamligan ang pribado nga mga detalye sang pumuluyo. Isa diri ang ComeLeaks (Comelec Leaks) sadtong 2016, kon sa diin ginatake ang sistema sa pagrehistro sa pagboto kag nakompromiso ang minilyon nga rekord kag *digital* nga seguridad sang indi magnubo sa 55 milyong botante. May ara man nga pagbuyagyag sang mga detalye sang masobra 870,000 nga akawnt sa Facebook sang mga Pilipino sadtong Abril 2021. Nakuha sa mga akawnt nga ini ang ila numero, bilog nga ngalan, lokasyon, adlaw sang pagkabun-ag kag iban pang personal nga impormasyon.

IV. Pasista nga pagpaniktik sa kaumhan kag kasyudaran

Sa madamo nga babin sang kaumhan kag kasyudaran, madugay na nga ginkakas sang estado, gamit ang AFP kag PNP, ang kinamatarung sa pribasiya kag anonimidad sang pumuluyo kag ginpigos ang ila nga mga demokratiko nga kinamatarung.

Lakip sa mga tikang nga hayagan nga lapas sa mga kinamatarung nga ini ang *profiling* sang mga komunidad sa tabon sang sensus nga ginahimo sang mga suldato, pagkuha sang PNP sang pribado nga mga impormasyon sang mga residente halin sa mga lokal nga gubyerno kag ahensya nga wala sang ligal nga rason o mandu sang korte, pagpalista o *logbook* sa mga tsekpoyn, pagkuha sang laragway sang mga residente kag ila nga mga gamit, pagsulod sa balay sang mga sibilyan nga wala sang mandamyento, pagmonitor sa ginabakal kag ginakonsumo sang

mga residente, pilit nga pagpareport sa ila nga adlaw-adlaw nga aktibidad kag madamo nga iban pa. Lapas man ang mga ini sa kinamatarung sang pumuluyo sa hilway nga paghulag, kag iban pang basehan nga mga kinamatarung sibil.

Profiling sa mga mangunguma kag tumandok

Sa Bukidnon, nagpamalay-balay ang mga armadong suldado sang 8th IB sa Sityo Tubigon, Barangay Busdi, City of Malaybalay sang ulihi nga semana sang Septyembre 2022. Nahadlok ang mga residente bangud ginpangayo sang mga suldado ang ila personal nga impormasyon pareho sang ngalan, pila ang bata, trabaho kag iban pa. Makaligad ang tatlo ka adlaw, gintipon sa isa ka asembleya ang mga sibilyan kag ginpahog nga patyon kon makita sila nga nagapakig-angut sa hangaway sang banwa. Nagpadayon ang operasyon sang mga suldado sa sityo kag nagkuha sang laragway sang mga residente kag lakip ang mga motor nila.

Isa ka bulan antes sini sa Sityo Bendum sa pareho nga barangay, nagpamalay-balay man ang isa ka platon sang mga suldado. Pilit nila nga gin-interogar ang tagsa ka residente sang komunidad. Ginadala ang tagsa ka residente sa isa ka kwarto kon sa diin nagalawig sang isa tubtob duha ka oras ang interogasyon sa kada isa. Lapnagon man ang pagkuha sang suldado sang laragway sang mga sibilyan kag ila motor.

Sa iban nga kaparehong kaso, naglab-ot ang amo nga aksyon sa paggamit sang mga suldado sa mga impormasyon nga nasagap batuk sa komunidad. Ginahibalo sang mga suldado kon pila ang anak nga lalaki para pilit nga irekrut sa CAFGU. Ginahibalo man nila kon sin-o ang may mga anak nga babaye nga masami nangin biktima sang sekswal nga kalakasan kag pagpang-abuso sang mga suldado. Sa pila ka kahigayunan, ang mga laragway nga makuha sang mga suldado ginapaskil sa mga tarpolin kag ginaakusar nga katapu sang hangaway sang banwa.

Profiling sa mga unyonista, mamahayag, iban pang propesyunal kag ila mga pamilya

Sining 2022, sunod-sunod nga ginreport sang mga unyon sa Southern Tagalog ang pagpamalay-balay sang mga suldado kag pulis para kugmaton ang ila mga pamilya. “Ginbisitahan” sang 202nd IBde kag PNP-Calabarzon ang mga balay sang mga upisyal sang mga unyon sa Gardenia, Daiwa Eiko, Technol Eight kag Optodev, mga unyon sa idalom sang Kilusang Mayo Uno. Diri, “ginaganyat” sila sang mga pulis kag suldado nga maghalin na sa KMU bangud sa “komunistang prente” sini.

Sang Oktubre, ginkabalaka sang National Union of Journalists of the Philippines ang “pagbisita” sa balay ni JP Soriano sang GMA News kag tuyo nga pagkuha sang iya nga retrato sang PNP-Quezon City. Ginpakamalaut ini sang NUJP nga paglapas sa pribasiya ni Soriano, lakip man sang mga mamahayag nga ara sa “listahan” sang mga “pagabisitahon” sang PNP. Nagdulot sang pagkatublag ang tikang nga ini indi lang kay Soriano kundi sa bilog nga propesyon sang pamahayag.

Sang 2019, namonitor sang mga titser sang Alliance of Concerned Teachers ang direktiba sang PNP nga magsumiter ang mga dibisyon kag distrito sang Department of Education sang listahan sang mga titser nga katapu sang alyansa. Indi magnubo sa 34 “pagbisita” sang PNP sa mga eskwelahan sa 10 rehiyon sa pungsod para i-profile ang mga “komunista” nga titser. Sa panahon nga ini, ginbisita kuno sang mga pulis ang 13 eskwelahan sa Metro Manila; tig-apat sa Region 1, III kag IV-A; tatlo sa Bicol; duha sa Cordillera kag tig-isa sa Region IV-B, VI, X, kag CARAGA. Ginpangayo sang mga pulis halin sa administrador sang eskwelahan ang detalye sang mga titser nga katapu sang ACT. Ginmando sang PNP ang pag-profile sa mga titser sang Disyembre 2018.

Sang 2021, nabuyagyag man nga nagsulat ang PNP-Calbayog sa Regional Trial Court nga hatagan ini sang listahan sang mga “komunistang abugado” o mga abugado nga may kliyente nga ginakusahan sang PNP nga myembro o tagasuporta sang hangaway sang

banwa kag ginpasakaan sang mga himu-himo nga kaso kriminal.

Pagpaniktik sa tabon sang pagtapna sa Covid-19

Sang Hulyo 2020, ginmandu ni sadto Sec. Eduardo Año sang Department of Interior and Local Government (DILG) sa Philippine National Police (PNP) nga maghimo sang “house-to-house” para pangitaon kag “dakpon” ang mga indibidwal nga positibo sa Covid-19. Lapas ini sa kinamatarung sa pribasiya kag liw-as bisan sa rekitiso nga mandamyento para sudlon kag halughugon ang pribado nga puluy-an bisan sin-o man. Ginlapas sini ang lugal nga kinamatarung sa pribasiya nga mas hugot kaangut sa impormasyon pang-ikaayong lawas.

Maluwas diri, pilit nga ginaparehistro sang estado sang Hulyo 2020 ang pumuluyo sa mga “contact tracing application.” Halimbawa sini ang StaySafe.Ph, isang *application* sa selpon nga ginaparehistro ang *cellphone number* para tuyuyon ang lokasyon sang nagagamit o kon diin nga establisyemento nagbisita. Ginapagwa sang estado nga tuyo sini nga maghatag sang madasig nga impormasyon kon may ara sila nga makasinalayo nga positibo sa Covid-19.

V. Ibuyagyag kag batuan ang pagtukod sang estado nga paniktik

Dapat ibuyagyag kag batuan sang pumuluyong Pilipino ang malaparan nga pagpaniktik kag pagbantay. Dapat nila nga batuan ang plano sang estado nga isurender sang tanan ang ila nga kinamatarung sa pribasiya sa pagpamahog nga “ang may ginatago lang ang dapat mahadlok.” Ang matuod, kon wala sang ginatago, kinamatarung pa gihapon nga indi pagbuyagyag ang tanan nila nga impormasyon. Kinahanglan nga mahangpan sang tagsa-tagsa ang importansya sang pag-amlig sa pribasiya kasugpon sa pagpangapin sa kinamatarung sa hilway nga pamahayag kag pagpahayag.

Dapat man maathag nga ang paglapas sa kinamatarung sa pribasiya kag anonimidad tungtungan para sa labi pa nga pagpang-ipit sang

estado, labi na sa kaumhan kon sa diin ginadingut ang tanan nga ligwa para sa kahilwayan sa pagpamensar, pagpahayag kag pamahayag.

Dapat mahangpan sang tagsa-tagsa ang kakinahanglanon nga pangapinan ang ila nga kinamatarung batuk sa mga polisiya kag tikang sang estado pareho sang SIM Card Registration, National ID kag iban pa. Sa iban nga pungsod, may mga lugal nga tikang ang mga organisasyon nga nagapangapin sa pribasiya para kwestyunon sa mga korte ang mga basehan sang pwersahan nga pagpabuyagyag sang mga pribado nga impormasyon sang pumuluyo. May napasaka man nga mga kwestyon sa paggamit sang mga pribado nga kumpanya kag sang estado sa mga datos nga natipon halin sa amo nga pagparehistro.

Sa subong, nagaluntad ang mga alyansa sang mga eksperto, mamahayag kag tagapangapin sang tawhanong kinamatarung nga ginapangayo nga ibasura ang SIM Card Registration Act. Kasugpon ini sang pagkontra sa kontra-pribasiya nga layi pareho sang National ID kag Cybercrime Law. Mangin kabahin ini sang kabilugan nga pagbato sa pasista nga rehimeng US-Marcos II.

Amligan ang pribasiya

Dapat matun-an sang tanan nga tatapon ang ila nga pribasiya para likawan nga mangin biktima sang pagpanilag sang estado, magamit sa komersyal nga interes sang mga daku nga kapitalista, o mabiktima sang mga kriminal nga sindikato.

Dapat kontrahon ang gawi sang pagbuyangyang sang tanan nga ginapalapnag sa nagtaliwan nga mga tuig kag ang kaangot sini nga kultura sang indibidwalismo, pagkuha sang atensyon kag pagbilang sa kaugalingon nga sentro sang kalibutan.

Mahimo nga himuong ang masunod:

- Lubos nga halungan ang inyo nga ngalan, lugar sang ginapuy-an, numero sang telepono o *email*, lokasyon, mga ginkadtuon kag iban pang sensitibo nga personal nga impormasyon.

- Indi ihatag ang mga personal nga impormasyon sa mga indi kakilala nga nagapangayo sini.
- Mangin mahalong kag mapili sa paggamit sang *social media*. Ganyaton ang paggamit sang mga alternatibo o *anonymous account*, labi na kon pagagamiton para sa pagpagwa sang mga reklamo o pananawan pangpolitika.
- Magbalibad maghatag sang kontak o numero sa mga indi kakilala o sa mga indi luyag makontak.
- Magbalibad nga maghatag sang impormasyon nga wala sang kahilabtan sa isa ka takda nga halambalanon nga kinahanglan ipaambit.
- Magbalibad nga magpasulod sa ginapuy-an, bisan sa mga pulis o suldado, nga wala sang nagakaigo nga mandamyento halin sa korte.
- Isapraktika ang mga pagsulundan sa pag-amlig sang *online* nga pribasiya sa paggamit sang *email*, *social media* kag iban pa. Lakip diri ang paghimo sang isa ka “pribado nga persona” nga tuhay sa tunay nga identidad. Maggamit sang VPN kag istriktuhan ang mga “privacy settings” nga ginasakdag nga mga *social media platform*. Magtuon sa sistema sang *encryption* sa matag-adlaw nga komunikasyon. Isapraktika ang paggamit sang mga programa nga pareho sang Signal, Protonmail, VeraCrypt, kag iban pa.
- Magtuon nga lusutan o likawan ang SIM Card Registration Act agud indi mangin biktima sini.

Ginhanda sang:

Kawanihan sa Impormasyon
Partido Komunista ng Pilipinas

Disyembre 10, 2022